

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a «Képes Világlap»-pal együtt egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel veszi a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
UGYVED.

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája.

Az új év napján

Írta: Mezőssy Béla.

Az új év első napján nem tudok jobbat kívánni, mint azt, hogy valahogy olyan ne legyen az új esztendő is, mint a régi volt. Nagyon is éreztük az Uristen büntető kezét felettünk.

Szép reménnyel, dus aratással kecsegtető áldás helyett: mindent elrothasztó esők, amelyek szinte özönvíznek is beillettek. És ennek nyomán pusztulás, keserűség, szegénység mindenütt.

Aggódva leste, remegve várta mindenki a holnapot, vajon nem fog-e egy gazdaságilag, anyagilag annyira válságos, inséges esztendő nyomora mellé még egy háború rettenetes csapása is reánk nehezedni?

Én az első perctől kezdve rendíthetetlenül biztam abban, tudtam, hogy nem lesz háború! A legszörnyűbb hírek, a világ minden részéről összefutó sürgönyök zaja, királyok, császárok és hű szolgálók kardesőrtése, fenyegetődzése egy pillanatig sem zavart meg abban az erős hitemben, hogy nekünk nincs semmi elfogadható indokunk egy rettenetes pusztítás és vérontás borzalmaiba belesodródni.

Az új év első reggelén a béke galamb-

jának szárnyacsapkodását örömtelen, repeső szívvel hallgatom. Aggódó szülők, kiknek egyetlen reményük ott áll a messze távolban a hótakarta hegyek ormáin és örökösök hazunk biztonsága felett, — szerető hitvesek, síró gyermekek, akiknek fájó sóhajtása elröpül a gondolat szárnyain — a borus homlokkal, epedő vágyakozással reátok gondoló hű férj, jó apa a magyar katonák ezrei és ezrei felé: nyugtassátok meg vergődő lelkeket. Béke lesz! Ez az új év legelső üdvözlése! Örömhír a paloták urának, boldogságot vigasztalást adó szózat a kunyhók lakóinak, akik remegve várják vissza a kis család kenyérkeresőjét, két keze munkájával feltartóját!

Béke lesz! Mert nincs okunk a háborúra! A magyar emberre a halálos ellensége sem mondhatja azt, hogy gyáva. Minden rosszat; csak ezt az egyet nem foghatja reánk senkisé. De mi sem tudunk és nem akarunk idegen népek szabadságának eltiprói lenni. A magunkét nem hagyjuk: a másét nem bántjuk.

Ha az új év vissza fogja adni az ország nyugalmát, ha ki-ki visszatér majd a maga dolgos munkakörébe, ha a tél bilincsenek lepattanása után mint egy megzavart hangyaboly, újból felfogjuk építeni azt, amit a múlt esztendő pusztítása lerombolt: kell

hogy ez a megújulás, kell hogy az alkotás képe ne szoritkozzék csupán magánéletünkre, gazdaságunkra, kell hogy megszülessék az ország politikai békéje is.

Lám! Mikor az egész világ harcra készen leste az ágyuk eldördülését; lám! mikor sohasem látott embertömegek százai várták a jelt a rettenetes embergyilkolásra, pusztulás, rombolás, a háború minden borzalma helyett a világ hatalmasai megfogják, megtudják teremteni a békét.

Csak mi magyarok gyűlölnők egymást annyira, csak a mi féktelen haragunk lenne olyan engesztelhetetlen, hogy meg ne találhatnák a kibontakozás útját?

A béke feltétele: a jog és törvénytisztel. Azok, akiknek összes fegyverök a hatalom erőszaka, nem lehet szerepök az ország kormányzásában. A csendőr szuronya, a rendőr fegyvere, utóvégre is gonosztévők üldözésére adatott és nem azért, hogy a magyar képviselők mellének szegeztessek. Be kell látniok, hogy az ut, melyen haladtak, végzetes és ezek nyomán béke nem teremhet.

Álljanak tehát félre! És egy az erőszak és önkény szennyével be nem mocskolt, megbízható államférfi rövid napok alatt nyugalmat teremthet.

Mi sem magunknak akarunk hatalmat!

Emlékezés Novibazárra.

Írta: Tömörkény István.

Katonaéletem új emléke vissza vissza száll Novibazárra. Szép vidék ez így messziről nézve, mert nagy hegyei vannak nagyon s a szegény alföldi baka sóhajtva kérdezte, hogy ha ennyi áll ki belőlük a földből, mennyi lehet még a hegy talpából a földben? E sívár és szürke hegyóriásokra szomorúan tekintenek az emberek és hiába néztek felőlük a hazafelé, nem láttak egyebet, csak hegyet, meg ismét hegyet. A nóta, a mi ott termelt, mind szomorú, mind bus, mint az egész élet abban a nagy kietlenségben, ahol némely helyen el lehet gyalogolni félnap úgy, hogy egyetlenegy viskót vagy egyetlenegy embert nem talál az utas. Mély busongó hangulatnak a vidéke ez, a mely a lelkeket megfekszi s így, a mi dal ott született, mind bánatos.

Voltak ott különféle katonák, származásában, nevelésben, gondolkozásban egymástól eltérők, de a legsajátosabbak voltak mégis a transportbeliek. Voltaképen minden kisebb csapat, ha uton van; transport, de ott lent ennek a szónak különös értelme támadt. Oly embereket jelentett, a kiket büntetésből küldtek le oda, miután előbb különböző katonai börtönökkel itthon megismerkedtek. Meg aztán lefokozottak, degradáltak, a kik nem maradhattak ott, a hol eddig parancsoltak és közlegényé máshova tették őket. Hozott egyszer a transport köztük egy fiatal, magas halvány fiút, a ki akkor még az osztrák nemesség egyik büszke nevét viselte, de már csak a pangánét verte az oldalát, a

kard elmaradt, a kis kadétot lefokozott állapotban küldték oda. Mi büne volt, nem tudtuk, valami nagy nem lehetett, mert akkor a nemességét is elvették volna.

Megsajnálta mindenki, mert nagyon eszes volt a fiú, mint általában az ilyen lefokozott emberek. Csak úgy teblábalnak a világban, várván sorsuk jobbfordulását. Némely részük a katonai börtönökben nazarénus rabkatonákkal kerül össze, azoktól lemondást, alázatosságot tanul. És szóvalán állják a sorban az alsóbbrendű gyakorlatok tanulását, a mit azelőtt ők tanítottak s ha éppen olykor rájuk szólnak, hogy ezt vagy azt nem jól csinálták, nem bántják azt, készséggel csinálják újra, a hányszor csak tetszik...

Igy volt a kis kadét is, keveset beszélt, hallgatott, tette amit parancsoltak, amaz egykedvűséggel, a mely nem bánja, ha akár holnap reggelre összedől is a világ. Ha érkezése engedte, csöndes estéken a hegedűjéhez folyamodott. A német dal különösen szentimentális katonai nótákat ismer. A haldokló harcos például fekszik a csataterén s föléje hajlik a kemencéje. S a haldokló harcos most bucsút énekel neki, meg minden szeretetteinek, jó fertályóra hosszágú énekel versben, a mit más nemzetbeli haldoklótól jobbal bizonyára nem várhatna senki. De a zenéje szép és buslakodó, aféle Trauermarsch, a mi akkor épen a szomorú embereknek nagyon tetszett és szívesen hallgatták. A halovány fiú csak muzsikált de közben előlépett. Ritka dolog, de megeskik, hogy degradáltak apránként újra felküzdik magukat. Ez bizony nem megy gyorsan. Előbb csak az

egy posztócsillag jön, később a második, ahhoz már az altisztú bojt is, így tovább, kinek meddig sikerül. A kis kadét a három posztócsillagig jutott s már ekkor, de még előbb is, hirtelen fölnyilt a szeme. Már nem muzsikált a közkatonáknak, igen hetykén lépkedett s azon a vidéken, a hol az egyenruhánál nem azt keresték, hogy illik-e, hanem hogy meleg-e: ő már a magáét igazította, hogy karcsú legyen benne és mutatós. Elnézték neki, hadd tegye; magasrangu rokonai is voltak. Azután mulatásba is kezdett, ebből a fajtaból pedig ott csak kétféle van: vagy nagyon olesó, vagy nagyon drága. Az utóbbiba fogott, így aztán hozzányult a pénzhez, a mit rábíztak. Hamarosan megfogták, elvitték, később jött az irás felőle, hogy lefokozták, néhány havi börtönt kapott s elvették a nemességét is. Azután elfeledtük, mert az eltűnt helyébe újabb jön s a ki jön, az megy.

A másik esztendőben mi is utnak indulunk oman hazafelé. Vasut még most sincs azon a tájon, nemhogy akkor lett volna s kilenc nap jöttünk, míg Serajevoig értünk, ahol kezdődik a vonatok járása. E kilenc nap minden huszonnégy órája a Nyugathoz hozott közelebb, Novibazárban még a lágy só sem fehér, hanem barnásszürke. Az első falu, ahol harangszót hallottunk, általános örömet keltett. Más helyen az, hogy a vendéglőben almásrést lehet kapni. Ismét más helyen a gaznesnek nevezett limonádot karolták fel barátságosan, mint régen látott dolgot. Serajevóban pedig este a vendéglőket kellett felkeresni, természetesen az olesókat, mert az uton már is lehetőségen fogyott az aprópénz, nagy meg nem volt.

Mi békét szeretnénk a sokat szenvedett nemzetnek.

A ki a saját személyét többre nézi, mint a haza javát, azt előbb-utóbb összetöri az igazság ereje.

Mi szeretnénk a békét — harc nélkül, de ha lesz, állni fogjuk azt is — mint egy ember — rendületlenül!

Ezzel a hittel, ezzel az érzéssel kívánok az olvasónak boldog új esztendőt!

Az új adótörvények.

Közi: Nagy Zoltán.

A közadók kezelése.

A közadók kezeléséről való 1909. évi XI. t.-c. s az ezt módosító 1912. évi LIII. t.-c. lényegesebb új intézkedései a következők:

Az adókiadás összes előmunkálatait, úgy a bevallások gyűjtését a községek saját közvegeik által kezelik.

A tévesen befizetett vagy jogellenesen beszedett köztartozások visszatérítése a befizetésétől számított 5 éven belül kérhető.

A közigazgatási bizottságoknak külön adóügyi bizottsága lesz, amely a földadó, házadó, tőkekamat és járadékadó, a nyilvános számadású vállalatok kereseti adója és jövedelem adója, a fegyveradó s a hadmentességi díj jogossága és mérve tekintetében beadott feljebbvezéseket intézi el.

A feljebbvezések az adózó kézbesítését követő 15 nap alatt adhatók be.

A fegyveradót mindenki a községnél fizeti.

Közös háztartásban élő házastársaknak közös birtokjában foglalt ingatlanai után a földadó a családfő nevére egy főkönyvi tétel alatt irandó elő. Épp úgy az elhalt egyik szülő helyébe lépő kiskorú gyermekek földadója.

Minden önálló adózó részére évenként adóív állítandó ki. Az adóívet a község pecsétje alatt a bíró és jegyző, városokban a városi adóhivatalok állítják ki. Az adóívek elismervény ellenében kézbesítendők. Posta útján ajánlva is kézbesíthetők. Ha a megkísérlett kézbesítés eredményre nem vezet vagy a fél nem helyben lakik, mindig postán, ajánlva kézbesítendők. A közvetlen fizetők adóíveit az előjáróságok kézbesítik. A kézbe-

Valami kurta vendéglőbe tértünk, ahol a zene szólt. A kisebbfajta szokványos osztrák vendéglő volt, a pódiumon a muzsika: egy húzós harmonika, egy flóta, egy hegedű. Gondoltuk ennél fogva az öreg Vas Antallal innen az az alsótanyáról, hogy hadd zöngjenek a hangszerek és a hangszerek csakugyan zengettek is. Valami trárdrumot húztak, azután elhalgaltak. De rövid szünet után a hegedű kezdte szólni a bánatos nótát ama haldokló harcosról, a ki bucsuzik a kamerádtól. Az ismerős hangok rezgésbe hoztak némely hirt a szívekben s az emberek a hegedűre tekintettek.

— A kis kadét — szóltak.

Csakugyan az volt, de fonyadt, sápadt arcán látszott, hogy idő előtt öregszik. Mikor vége volt a harcos dalának, azonnal cigarettára gyújtott s a feléje menő régi ismerősöket is kínálta. Jó ideig tartott a beszélgetés, kínáltak egy pohár borral, de nem kellett neki, csak cigarettáit szivta mohón, gyufát nem is használt, a fogyó papírszivar végéről szivta a másikat.

— Sok ez a dohányzás — mondták neki.

— Hja, — felelte — most pótolom azt, ami a börtönben hiányzott.

— De ebbe belepusztulsz, kis kadét — folytatták, még a régi, becéző néven szólva hozzá.

A sárga arcon rövid mosoly jelent meg. Azután komoran tekintett a hegedűre és kurtán válaszolt:

— Magam is azt szeretném, ha belepusztulnék . . .

síthetlen adóívek nyilvántartandók és megőrzendők. Az adóívert vagy annak kiállításáért és kézbesítéséért díj nem szedhető. Az előző időbeli adóívet visszavenni tilos.

Ha a községi közvegek a könyvelés és nyilvántartás körüli teendőiket nem az előírt módon vagy időben teljesítik, halasztást nem szenvedhető esetekben a pénzügyigazgatóság felhívására a főszolgabíró (polgármester) elégséges munkaerőt rendel ki. Annak költségét a mulasztó közveg viseli. Ha mulasztás nincs vagy azt az illető közveg túlterheltsége okozta, a költség a községé.

Kamatértítésnek helye nincs. Vissza-fizetett összegek után is csak a tényleg befizetett kamatok adhatók vissza.

Részletfizetéseknel a befizetés első sorban a múlt évi hátralék, másodsorban a múlt évi hátralék után járó kamatok törlesztésére fordítandó. Az előző évi hátralék után a befizetés napjáig járó és le nem rótt kamat kamattartozásként irandó elő, hogy a későbbi fizetéseknel járó kamat mindig csak a legutóbbi befizetés napjától legyen számítható. A folyó tartozások törlesztésére fizetett összegek szintén elsősorban a tőke apasztására fordítandók, csak másodsorban a kamatok fedezésére. Koronán aluli összegek a kamat számításánál nem veendőek figyelembe.

Ha a nagyközségekben pénztárnok és ellenőr van, azok szedik be és nyugtázzák az adót. Fizetési halasztásokat a pénzügyigazgatóság csak a folyó adóra és az év végén túl nem terjedő időre adhat. Hátraléokra s az év végén túl terjedő időre rendkívüli esetekben a pénzügyminiszter (vagy annak felhatalmazása alapján a pénzügyigazgatóság) ad fizetési halasztást.

A főszolgabíró adóbehajtással többé nem foglalkozik. A közvetlen adófizetők, a főszolgabírák és szolgabírák, a városi alkalmazottak, a községi előjárók s a segédjegyzők adótartozását a kir. adóhivatalok hajtják be. A 200 koronán felüli kincstári követelések behajtása általában a kir. adóhivatalok feladata lesz.

Az idegen községekből behajtás végett átmutatott köztartozások behajtását a kir. adóhivatal ellenőrzi.

Az állami végrehajtókat az adóhivatalokhoz osztják be.

Az intés, foglalás és árverés ellen 8 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz panaszirat adható be, amely 30 nap alatt elintézendő.

A községnél és városnál fizetőkre nézve az intés dobszó vagy falragasz útján teendő közhírré. Írásban csak a kir. adóhivatalnál fizetők intetnek meg. Az írásbeli megintésért csak a postadíj jár.

A zálogolás alapjául a hátráléki kimutatások szolgálnak. Azokon a hátrálékok nemeik és származási éveik szerint részletezendők. A helybeli hátrálékokról azonban nem kell kimutatás. Ugyanazon adatok a zálog jkv. első oldalán kimutatászerűleg felsorolandók s azok helyessége a kimutató előjárók aláírásával s a hivatal pecsétjének ráütésével igazolandó.

Követelés lefoglalása esetén az adós a részére 3 nap alatt kézbesítendő, felhívás alapján 8 nap alatt nyilatkozni köteles, hogy elismeri-e valóban a követelést, hogy az mikor esedékes s hogy nincs-e az már előbb lefoglalva.

A végrehajtó naponként köteles a netaláni igénylőket hirdetmény útján felhívni, hogy igénykeresetük megindítását 15 nap alatt igazolják. Az egy napon teljesített végrehajtásokra nézve a felhívás egy hirdetésbe foglalandó. A tudvalévő igénylő írásban vétív mellett hívandó fel az igénykereset megindítására.

A zálogolás 5 évig érvényes.

Az árverési hirdetményből a hátrálékos neve kimarad.

A kir. kincstárt a sorrendi tárgyaláson ott, ahol pénzügyigazgatóság vagy kir. adóhivatal nincs, a jegyzők képviselik.

A köztartozások az adós összes ingatlanaira bekebelezhetők, ha a bekebelezetés szükségesnek mutatkozik.

A családfő számlalapjára előírt adókért azok, akik egy adóalanyt alkotnak egyetemlegesen szavatolnak.

A felek kívánságára (ingatlanok átruházása esetén) az ingatlanokat terhelő köztartozások díjtalanul tudtul adandók vagy kívánatra 1 kor. bélyeggel ellátott bizonyítványban is kimutatandók. A bizonyítvány a kincstárral szemben is bizonyító erővel bír s a szerző nem köteleles több hátrálékot viselni, csak amennyi a bizonyítványban kimutatott.

A pénzügyigazgató s a főszolgabíró (polgármester) 5—50 k. rendbíróságot szabhatnak ki a közadók kezelésénél tanúsított és súlyosabb beszámítás alá nem eső hanyagságok esetén.

A segédjegyzők által teljesített munkálatokért a felelősség a segédjegyzőt terheli.

A közszolgáltatások egyesített kezeléséről szóló 1909. évi XII. t.-c. életbeléptetését az 1912. évi LIII. t.-c. felfüggesztette s az életbeléptetés időpontjának meghatározását a pénzügyminiszterre és a belügyminiszterre bízta.

Előfizetési felhívás.

Közel vagyunk az újévhez, közel ahhoz, hogy lapunk a negyedik évfolyamába lépjen.

Három éve indult meg a Kunszentmártoni Ujság, három éve teljesíti kötelességét a közügyek terén, három éve látogat be minden vasárnap előfizetőink kapuján, hogy a község, a járás, a vármegye ügyeiről, a megtörtént dolgokról értesítse a közönséget.

Hosszu idő a három év. Eleinte a kezdet nehézségével küzdöttünk, bizalmatlanok voltak az emberek irántunk, de a bizalmatlanság szünni kezdett, a Kunszentmártoni Ujságnak ma már nagy olvasó közönsége van és szinte pótolhatatlan a tisztai alsójárásban.

Hogy lapunk terjed szélesebb és szélesebb körben, azt egyedül annak köszönheti, hogy hű maradt programjához és iparkodott beváltani az olvasóknak tett ígéretét.

A Kunszentmártoni Ujság a tisztai alsójárás érdekében indult meg. Pártokat soha sem tekintett, küzdött a polgárok igazaiért, ostromozta a bünt, megdicsérte az erényt és sikra szállt azokért az üdvös dolgokért, melyek a községek polgárait boldogítják.

Örei voltunk a közügynek. Irányítási iparkodtunk a közügyet. Hozzászóltunk minden fontosabb kérdéshez és nem egy üdvös dolognak volt a Kunszentmártoni Ujság a kezdeményezője. És ami megvalósult abban nagy része van lapunk lelkes agitációjának, mely sohasem nézte a magánérdekeket, hanem a közt, a polgárok boldogulását tartotta szem előtt.

A Kunszentmártoni Ujság nem személyeskedett soha. Az emberek egymás iránti harcával nem törődött, hanem a köznek szolgált.

Programmunkat az utolsó betűig betartottuk. Teljes pártatlanság, használni Kunszentmárton és a járás lakosainak, a személyeskedést kerülni, küzdeni az üdvös, hasznos dolgokért, ostromozni a bünt, sikra szállni az erényért és bő tudósításban hozni a megtörtént ese-

ményeket, — ezek voltak, miket lapunk első számában megigértünk.

Nem sokára be köszönt az új év, új előfizetés nyílik lapunkra.

Nem ígérünk mást, új programmon nem állítunk fel, csak azt, hogy olyta nok maradunk, mint eddig voltunk. A Kunszentmártoni Ujság követi régi irányát, ezután is Kunszentmárton és a tiszai alsójárás érdekeiért harcol.

Azonban szükségünk van a közönség lelkes támogatására is. Szükségünk van előfizetőkre, hogy a Kunszentmártoni Ujság fennmaradjon és teljesítse nemes hivatását.

A Kunszentmártoni Ujság előfizetési ára oly csekély, hogy azt a legszegényebb ember is megrendelheti. Minél több az előfizető, annál nagyobb és dusabb terjedelemmel jelenhetünk meg.

A szerkesztőség.

Hirek.

Kunszentmárton, december 29.

Minden kunnak

pirulnia kell, ha ablakából kitekint az utcára. Amit lát, az sem nem szép, sem nem csinos, — hanem csunya, borzadalmas, sőt a legnagyobb mértékben szegénytelen. Mit is lát a büszke kun, ha ki merészel nézni az ablakon? Lát: rengeteg sarat, pocsolyát, néhol tengert; látja embertársait vergődni a nagy sárban, látja elakadni a terhes és az üres kocsikat.

És mit csinál ilyenkor a büszke kun? Elfordul az ablaktól, rágyújt a pipára és lemegy a pincébe egyet inni, hogy megfeleljen erről a cudar, komisz világról, melyben nincsen semmi öröm, csak keserűség, sok sár, csurgó ereszek.

Hogy utcáinkon a sár feneketlen, tudja az ovodába járó kis gyermek is. A sár pedig borzalmasan növekszik: egy centiméter, kettő, három stb., végül a bájos topánka lemarad a kis varróleány lábáról, az utcai közlekedés teljesen megakad, a lovak felmondják a szolgálatot és nemsokára kénytelenek leszünk ökrökkel vontatni a hintót.

Szomorú állapot biz' ez! Kunszentmárton a járdázás terén husz év alatt mit se haladt. A mi járdája van, az még a rendezett tanács korából való. Olyan fölöslegesnek tartották az utcák kikövezését, mint a nagy-kőrösiek a szentelt vizet. Nem is épültek új járdák és nem is gondoltak arra, hogy egy pár forgalmasabb utcát egészen kikövezzenek.

Halljuk minden nap, hogy ez, vagy az a község elhatározta utcai kikövezését. Nemcsak a gyalogjárót, hanem a kocsit is. És ezt a politikáját beosztja 30—40 esztendőre. Minden évben épül egy-két kilométer ut és észre sem veszik a lakosok, hogy az egész község kőburkolattal van ellátva.

Miért nem csináljuk mi ezt más községek után? Nem mondom én azt, hogy egyszerre, azonnal csináljunk meg mindent. Lassan, tervszerűen kell Kunszentmárton utcáinak kikövezését végrehajtani, így a polgárok megterhelése oly elenyésző csekély, oly kevés, hogy arról vitatkozni már igazán nem volna érdemes.

Azonban e munkát minél előbb meg

kell kezdeni. Mert ha meg nem kezdjük, a végére sohasem jutunk.

Van Kunszentmártonnak egy utcája, a melynek kikövezésére égető szükség van. Ez alig tűr halasztást. Az utca a járásbírótság utcája. Nem az egész, csak egy darabka. A nagyszállodától a járásbírótság sarkáig. Lehet 200 méter. Több semmi esetre sem.

Ez az utca a legforgalmasabb Kunszentmártonban. Itt van a nagyszálloda, adóhivatal, járásbírótság. Ebbe az utcába kell a polgároknak majdnem mindennap megfordulniok, hogy dolgaikat elintézzék. Kocsival azonban az utcába bemenni ősszel és télen lehetetlen a nagy sár miatt.

Sok e miatt a panasz Kunszentmárton ellen. Tíz község és nagyon sok nagybirtokos panasolja ezt. Mi hallgatjuk a panaszt és nem teszünk semmit. Pedig mindig azt hangoztatjuk, hogy Kunszentmárton a járás igazi központja, mert kulturális, gazdasági tekintetben felette áll a községeknek és még sem akar jó utakat csinálni.

Amint hallom, ennek az utcarésznek a kikövezése 2500 koronába kerül és megvan rá a fedezet. Mire várunk akkor? Megvan a pénz és még se kövezzük!

Haladjunk uraim, haladjunk. Ha meg nem kezdjük az utcák kikövezését, akkor száz év múlva is olyan lesz Kunszentmárton, mint eddig volt. Szépen, lassan mindent meg tudunk csinálni. Mindig csak egy darabkát és észre sem vesszük, hogy egy utca ki van kövezzve. Aztán jöhet egy másik utca.

Igaz, a kezdet nehéz, de azért vagyunk kunok, hogy megbirkózzunk a kezdet nehézségeivel. És ha megbirkóztunk, lesz járdánk, jó kocsitunk és szívesen jönnek ide a tiszazugi emberek.

— **Karácsony.** Karácsony szent napján ünnepi Istentisztelet volt a róm. kath. templomban, melyet Dósa József plebános mondott nagy papi segédlettel. A szent misét megelőzőleg szeretett plebánosunk Dósa József tartott tartalmas és szép szentbeszédet a karácsonyról, annak történetéről. A karácsonyi szent misén az előjáróság és a többi hivatalok teljes számban résztvettek.

— **Névnepok.** Elmúlt a karácsony. Elmúlt István és János napja is. Sok volt a jóból. Ettünk folyton, a névnepokból nem fogytunk ki. Talán nincs sehol a világon annyi István és János, mint Kunszentmártonban. Reggeltől-estig mindig gratulálók jártak az utcán, biznyságára annak, hogy itt az ősi kun szokás nem veszett ki. Bizonybizony, addig lesz boldog a magyar, még szereti embertársait és felkeresi őt nevénapján.

— **Esküvő.** Csávás Jolánának, dr. Csávás Lajos és neje Erdődy Etelka kedves és bájos leányának tegnap, szombaton d. u. 5 órakor esküdött örök hűséget Popovits Gábor gyógyszerész a róm. kath. templomban. Az esküvő után a legszűkebb családi körben vacsora volt, melyen sok felköszöntő hangzott el az ifjú párra.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Tarcsányi Kálmán erdész-mérnök gyakornokot, néhai Tarcsányi Ernő volt cibakházai ármentesítő társulati igazgató fiát, erdőtisztte nevezte ki. A kinevezés híre nagy örömet keltett Kunszentmártonban, hol a fiatal erdész-mérnök a közelmúltban igen kedvelt alak volt. Őszinte szívből üdvözljük őt a megérdemelt előrelépés alkalmából.

— **Polgári iskolai ülés.** A kunszentmártoni polgári iskolai bizottság 1912. december hó 29-én, délelőtt 11 órakor a polgári iskola tanácskozó termében rendkívüli ülést tart.

— **Szilveszter estélye.** Szomorú világot élünk, rosz csillagok járnak. Az ország háboru előtt van, rengeteg katona táborozik a határon, a magyar fiúk Bosznia és Galicia határán állanak őrszemet, nehogy a statusquo meg legyen sértve. A szép Magyarországon pedig mulatnak az ifjak és honleányok, nem gondolva arra, hogy a határszéleken jégben, fagyban virrasztanak a katonák, hogy ennek a szép Magyarországnak baja ne legyen. Az ország legtöbb városában sok-sok pénz gyűlt össze a katonák javára, mit karácsonyra meg is kaptak. És ezekben a városokban kimondották, hogy nincs semmi mulatság és nem is lesz, míg ez a háborus világ tart. Beszüntetnek minden jout, bál, hangversenyt. A belépődíjat pedig oda kell adni a katonáknak. Csodálatos, hogy Kunszentmártonban nincs érke az öreg fiatalságnak, mely Szilveszter-estét táncal akarja megünnepelni a kaszinóban. Nem volna szebb és nem örülne jobban az öreg Szilveszter, ha a táncmulatság elmaradna és katonáinknak juttatnánk azt, mi nálunk felesleges?

— **Társulati gyűlés.** A Tököze—Istvánházi ármentesítő és belvízszabályozó társ. december hó 13-án Szelevényen választmányi ülést tartott, melyen a tagok teljes számban jelentek meg. Szilárdfy Jakab igazgató-főmérnök terjedelmes jelentést terjesztett a választmány elé a vízi és gátmunkálatokról és a társulatot érdeklő minden ügyről. A jelentést tudomásul vették. Ezután Haraszty Tivadar elnök bejelenti, hogy a három társulat egyesülését a földművelésügyi miniszter jóváhagyta, ezáltal szükségessé válik az ig. főmérnök végkielégítési járulékat megállapítani. Haraszty Tivadar elnök a legmelegebb szavakban emlékezik meg Szilárdfy Jakab igazgató érdemeiről. Kilenc éve szolgálja a társulatot — ugymond — és az a kilenc év a tököze—istvánházi társulat évkönyveiben mindig aranybetűkkel lesz beírva. Nagy tapasztalatokkal vállalta el a társulat főmérnöki állását, csekély fizetése mellett emberbaráti szeretete és pályájához való nagy ragaszkodása volt az indító ok, hogy kis társulatunknál megmaradt és azt minta társulattá fejlesztette. Nem nézett a haszonra soha, pedig alkalma lett volna tudását, nagy szakismertét nagy társulatnál is érvényesíteni. Mienk volt a kezdetől a végig. Mint ember egyszerű, mint hivatalnok pontos, szorgalmas és mint mérnök, a legkiválóbb, — munkája elsősorú, abban hibát találni szinte lehetetlen. A tököze—istvánházi társulat mélyen fájlatja Szilárdfy Jakab távozását, mert, mert ha az egyesült társulatban lesz is kitérő mérnök, olyan még sem lesz mint Szilárdfy főmérnök, ki ellen kilenc éves működése alatt a gát- és vízvédlem terén soha panasz sem hangzott el, sőt a minisztérium részéről egy évben sem maradt el a dicséret. Elnök azt javasolja, hogy Szilárdfy Jakab főmérnöknek végkielégítésül 2400 koronát szavazzanak meg, a mit a választmány egyhangú lelkesedéssel magáévá is tett. Az ülés Szilárdfy Jakab igazgató ünnepelésével ért véget.

— **Gondnoksági ülés.** Az állami elemi iskolai gondnokság 1912. december hó 23-án, hétfőn délután rendkívüli ülést tartott. Az ülés egyetlen tárgya volt a Zrinyi-téri iskolánál, Hizsa Károlyné lemondásával megüresedett tanítónői állásra a jelölés. Mint értesülünk, első helyen erre az állásra Kailinger Mária tanyai tanítónőt, Kailinger Mária helyére pedig Baloghné Ferenczy Irmát jelölte a gondnokság.

— **Eljegyzés.** Németh Emmuskát eljegyezte Liebert Imre budapesti kereskedő.

— **Műkedvelő előadás.** A kunszentmártoni iparos ifjak önk. egylete 1913 január 1-én, azaz újév napján a «Körös Szálló» színház termében táncvigalommal egybekötött műkedvelő előadást rendez. Színre kerül «A kintornás család». Népszínmű 3 felvonásban. Rendező: Sárossy Nándor. Sugó: Dóka Bertalan. Szereplők: Pergő Gerzson, a Horváti molnár Kiss Mátyás, Jucika kisasszony, a leánya Szántó Mariska, Bimbó Mártonné, az özvegy recski molnárné Vörös Bálintné, Bimbó Laci, ács és molnármester Krizsán Sándor, Kötő Károly, vasuti bakter Vörös Bálint, Dáma Náci, falusi fiskális a potya melléknévvel Sárossy Nándor, Fuvó Máté, öreg vándor kintornás Sipos János, Méri, leánya Sárossy Nándorné, Pista, fiatal kocsis Ecsédi Lukács, 1-ső kocsis Vörös Mihály, 2-ik kocsis Szondi Sándor, Citeráné, Rokáné örlő asszonyok Seres Erzsike, Jauernik Mariska, Zsuzsi. szolgáló, Pergőéknél Cseuz Ilonka, Magdi, szolgáló Bimbóéknél Klisics Gizuska, Samu, molnárinas Vereb István, Marci, molnár legény Dantesz Mátyás, 1-ső szegény ember Vereb Elek, 2-ik szegény ember Szaszko János, Egy polgár Szondi Sándor, Egy kis fiú Rozenberszki Kálmánka. Vendégek, örlők, kocsisok. Történik az 1-ső felvonás a Horváti malomban, a 2-ik és 3-ik felvonás a Recski malomban. — Idő: jelenkor. Helyárak: Oldalszék és az első sor 2 kor. Körszék 1 kor. 60 fill. Zártszék 1 kor. 20 fill. Karzat 50 fill. A karzati jegyek a táncmulatságra nem érvényesek. Jegyek előre válthatók a szereplő hölgyek és uraknál. Az előadás pontban fél 8 órakor veszi kezdetét. A szereplő hölgyek és urak a jótékony cél iránt szívességből működnek közre. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Mivel külön meghívó nem lesz kibocsátva, ez uton is meghívja a n. é. közönséget az ifjuság.

— **Nemesített mangolica sertés.** A Magyarországon általánosan elterjedt mangolica sertésnek az a nagy hibája, hogy szaporasága nagyon kicsiny, hogy fejlődése nagyon lassú, hogy az évente kétszer való malacoztatást nem tűri. Megkísérelték e bajon segíteni részint tenyészkiválasztás útján, részint angol sertésekkel való keresztezés útján. Egyik eljárás sem vezetett eredményre, mert bár az angol sertésekkel keresztezése által gyorsabban fejlődővé, szaporává lehet tenni a mangolicát, de elvesziti göndör szőrzetét, zsírtermelő képességét és edzettségét. Most legújabbán sikerült egy olyan keresztezést előállítani, a mely külsőleg is teljesen hasonlólag göndör szőrű a mangolicához, edzettsége és túró képessége is teljesen egyező és e mellett éppen annyi zsirt termel, de gyorsabban hizik. Ezeket a nemesített mangolica sertéseket Kovácsy Béla sertés-tenyésztési r. t. tenyésztési Esztergom megyében, a Dorog melletti Sátorkő pusztán. Sertés-tenyésztésünk jövedelmezőbbé tétele érdekében kívánatos volna, hogy a sertések menél gyorsabban terjedjenek el hazánkban. Megrendelésekkel nevezett r. t. intézőségéhez kell fordulni.

— **Uj százkoronások.** Mint értesülünk, a jelenleg forgalomba levő százkoronások gyakori hamisítása miatt már a karácsony előtti napon forgalomba kerültek az új százkoronások, melyeknek kék nyomásában vörös foltok vannak, hogy nehezebben legyenek hamisíthatók. Az új százkoronásoknak a szövege régi, de rajza, mely kitűnően sikerült, teljesen új. Az új százkoronások az elmúlt héten már hozzánk is eljutottak.

— **Birtokváltások.** A kunszentmártoni kir. írásbírószék telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltások jegyeztettek be: Schiffer Mór és Henrik mevettek Schiffer Izidor, Blanka és

Laura házrészét 1500 koronáért, Sós István és neje Kis Erzsébet megvették Sós Antalné Gulyás Ilona földjülatékát 2100 koronáért.

— **Kivonat az anyakönyvből.** Kunszentmártonban 1912 december 21-től december 28-ig **születtek:** Bozsik István, Habranyi Veronika Irén, Kiss István, Kruszlic Margit, Szarvák Julianna, Andracsek Mária. — **Házasságkötés nem volt.** — **Elhaltak:** Somogyi László 73 éves.

A **Gazdák Biztosító Szövetkezete** kunszentmártoni kerületi főképviseleti irodája a Körös szállóban (volt Kereskedelmi Egylet helyisége) megnyitott, hol tűz-, jég-, élet-, betörés-, baleset-, ló- és szavatossági biztosításokat a legolcsóbb díjtételek mellett elfogadnak.

A biztosításra vonatkozólag teljesen díjmentesen szolgálnak felvilágosítással az ott lévő tisztviselők. Minthogy a kereskedelmi törvény 485. §-a értelmében minden biztosítás felmondható, bármelyik intézetnél van is elhelyezve az első évi díj befizetése után, a fenti főképviseletre olvasóink figyelmet felhívjuk. Hivatalos órák d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig.

A közönség köréből.

Nagy kalaptűk.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A „Kunszentmártoni Ujság” minden számában van valami panasz és most én is bátorságot veszek, hogy panaszodjak, hátha sikerül írka-firkámmal egy kis eredményt elérnem.

Szenvedélyes mozilátogató vagyok. A Gyöllői & Comp. bioskopját minden ünnep és vasárnap megnézem. Boldog is vagyok ilyenkor, mert jól mulatok. Azért a csekély belépő-díjért nevetek két óra hosszágú úgy, hogy szememből csak egy csorog a könnyem, néha pedig sírok, mint egy sákal.

Nincs is baj a mozi körül. Hanem a publikumban van a hiba. Sokáig voltam Pesten és ott azt tapasztaltam és láttam, hogy nők a színházba, orfeumba, moziba nem kalapban, hanem sálban mennek. Kunszentmártonban ellenkezőleg azt tapasztaltam, hogy a moziban még az is kalapban jelenik meg, a kinek nincsen, — talán kölcsönkéri.

A kalap még nem volna olyan nagy baj, hanem a kalaptű. Olyan hosszú az, mint egy petrence rud. Bedugják az egyik oldalra és kijön a másik oldalra olyan hosszúságban, mint a szelevényi torony.

Legutóbb, karácsony napján egy ilyen kalaptű majdnem kiszúrta egyik polgártársam szemét. Kifelé iparkodtunk a moziból, egyszerre kiálást hallok, szomszédom szeme csaknem a kiszúrás veszedelmének van kitéve, amennyiben egy hölgy hosszú tűje már belehatolt szomszédom bőrébe. A jó isten akadályozta meg a szerencsétlenséget.

Ézzel azonban nincsen vége az ügynek. Ma öt, holnap engem érhet a baleset. Senki sem akar egy mozi-előadásért egy szemet feláldozni.

Nem praktikusak a nők! Fegyverrel jönnek oda, hol pedig a szemmel is lehetne hódítani. Ha kiszurják udvarlók szemét, mi lesz belőlük, árván maradnak a nagy kalaptűvel — udvarló nélkül.

Ajánlom, hagyjanak fel a hölgyek a hosszú kalaptűkkel, vagy ha divatozni akarnak, maradjanak otthon és ne menjenek a moziba, így baj nem fog történni.

Egy előfizető.

Kiadó vagy eladó ház

Fazekas Lászlónénak Deák Ferenc-utcai (a zsidó-templom melletti HÁZA) ház-szobáiban kiadó vagy eladó.

Értekezhetni a helyszínen.

Szabó Lajosnak

az öcsödi határban lévő **56 kis hold** első osztályu földje — 20 hold here is van benne — eladó. Venni szándékozik a Baghy-tanyán (Gyalu-pusztán) értekezhetnek a tulajdonossal.

Művészi kivitelű

fényképek,

fényképnagyítások és festmények

legjutányosabb árban készülnek

Hegedüs V. Utódánál

Szentesen,

Horváth Mihály-utca 1. szám, az új lutheránus templom átellenében.

Meghívásra bárhová kiutazunk.

Ujdonság a

Lecithin cognak

tápláló ereje folytán elsörendü erősítő
gyógycognac.

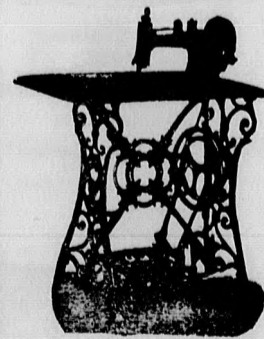
A Lecithin Cognac testileg visszamaradt egyéneknek, úgy gyermekeknek, mint felnőtteknek, de kivált lábadozóknak lévő gyengélkedőknek csodálatos hatással bír, mert a hatékony erő rövid használat után tökéletesen helyre áll, miert is az orvosok nagyon ajánlják.

Kizárólagos egyedüli elárúsító hely
Kunszentmártonban:

Tóth Károly

fűszer- és csemege üzletében.

Kényelmes havi vagy heti részletfizetésre

varrógépek,

kerékpárok

és

gramofonok

Olcsó árak. Dús választékban

órák, ékszerek,

látszerárak és

tajtékipák

DÉVAI JENŐ

órák, ékszerész, varrógép és kerékpár nagy raktárában

Kunszentmárton, piactér.

6 darab 3—4 hetes vágni való malac az újévi ünnepekre eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Hufler és Kalech

nap- és esernyőgyár

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. szám. Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű nap- és esernyőkben. Nagy választék valódi francia fűzőkben. Nagy raktár szőrmeárukban. Javítások és áthuzatok a legolcsóbb árak mellett elfogadtatnak. Mindenféle átalakítások elfogadtatnak. Rendelések posta útján eszközöltenek.

Tisztelettel hozom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy

cipész-üzletemet,

mely hosszú ideig az Ipartestület bérházában volt elhelyezve, folyó év szeptember hó 1-től **Bethlen-utca 1108. sz. alá**

(saját ház) Zsárta Mihály szomszédságában helyeztem át. — Minden szakmában vágó munkákat, úgy mint eddig, ezután is kifogástalan kivitelben és jutányos árban állítok elő. Személyes, vagy levélbeli megbízásokra bárkinek is készséggel rendelkezésre állok. — Raktárban nagy választék férfi, női és gyermek cipőkben. Javításokat mérsékelt ár mellett vállalok.

Köszönöm a nagyközönség eddigi szives pártfogását s kérem azt jövőben is.

Tisztelettel

GAÁL ISTVÁN, cipész.

Magyar és német szabásu

kész férfiruhák

legújabb divatu

női kabátok,

valamint

gyermek-ruhák

legolcsóbban beszerezhetők

Markovits Armin

szabó-üzletében

Kunszentmárton, Piac-tér.

Mindennap állandóan kapható a

Szarvasi Pletenik-féle virsli

Egy pár nagy főve 24 fill. Egy pár kicsi főve, tormával és kenyérral, 20 fill.

Szafaládé 10 fillér.

Szalonna, disznósajt, kolbász és pácolt halak állandóan raktáron a legfrissebb állapotban.

Rum, cognak, likőr.

Gyomorhaj, sápadtság és gyermekágyban levőknek erősítőszernak melegen ajánlom

Lecithin-gyógycognakot

tüdőbetegeknek

Emmocvelle ásványvizet.

Mézédes

Almería ringlót-szőlő

és mindenféle friss fűszerárak

a legolcsóbban kaphatók

Tóth Károlynál

Kunszentmártonban.

Minden idényre

Nagy választék

férfi, fiu és gyermekruhákban, női és leány kabátokban.

Dus választék fehérneműek, cipők és kalapokban, továbbá keztük, szőrmeárúk és egyéb divatcikkekben

HERZ SÁNDOR

divatáru üzletében

Kunszentmárton, Piac-tér.

Első minőségű falitéglát

és

fedélcserepet

napi áron szállit bármily mennyiségben

Kunszentmártoni Községi Téglagyár.

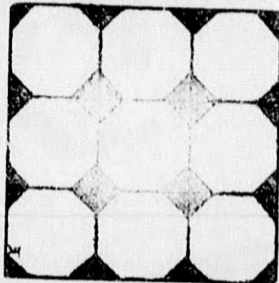
Ferenczy József.

Géperőre

berendezett

cementlap

készítő telep

Kunszentmártonban.

Cementlapokat,

melyek külső- és belső-kövezésekre igen alkalmasak, géperőre berendezett

cementlap készítő telepemen

a legdiszesebben mintázott és sima formában állítom elő többféle szinezéssel.

Mintákat mindenki saját ízlése szerint választhat.

Az árak a lehető legolcsóbbak.

Cement eladás nagyban és kicsinyben olcsó és jó kiszolgálás mellett.

ifj. Tomonyiczka József

építési vállalkozó és cementlap készítő

Kunszentmárton, Szapáry-u. 868—869. sz.

Női kalap divatterem megnyitás.

Tisztelettel tudatom Kunszentmárton és környéke n. é. hölgyközönségével, hogy helyben, a zsidó templom mellett, **Deák Ferenc-utca 1235. szám** alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő

női kalap divattermet nyitottam.

Raktáron tartom a legújabb divatu női kalapokat és mindenféle hozzávalókat. Javításokat és átalakításokat gyorsan, pontosan és a legizlésebben eszközölök. — Kérem a m. t. hölgyközönséget, hogy szükségletük esetén megtisztelő bizalmukkal kitüntetni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel Silberstein T., divatárusnő.

Géperőre berendezett asztalos-műhely

Kunszentmártonban.

Van szerencsém Kunszentmárton és környéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy **Bethlen-utca 1136. számú házamban levő**

ASZTALOS-MŰHELYEMET géperőre rendeztem be.

Abban a helyzetben vagyok, hogy famegmunkáló gépemmel, melyet kilenc lóerejű motor hajt, a legnagyobb munkákat is a legrövidebb idő alatt a legpontosabban végezhetem.

A legjutányosabban készítek

mindennemű épület- és butormunkákat.

➔ Kész butor mindenkor kapható. ➔

Tisztelettel kérem a nagy közönséget, hogy ezen vállalatomban b. megrendeléseikkel támogatni sziveskedjenek.

Tisztelettel

PÁSZTI ALBERT

épület és butorasztalos.

A mezőturi határban 62 kat. hold első minőségű

szántóföld

tanya-épületekkel, valamint helyben, a vasutállomás mellett, a

Gál Gergely-féle ingatlan olcsón eladó. — Bővebbet WEISZ TESTVÉREK betekintsi fatelepén.

Mosó- és vasaló-intézet megnyitás.

Van szerencsém Kunszentmárton és vidéke m. t. közönségének b. tudomására adni, hogy helyben, a Csillag-utca 1094 sz. alatt, Telek Piroska vendéglőjének szomszédjában a mai kornak megfelelő

mosó és vasalóintézetet

nyitottam.

Amidőn ezt azzal hozom tudomásra, hogy mindenféle fehérneműeket, ingeket, gallérokat stb. a legszebben vasalok és fényezek, továbbá elvállalom függönyöknek, mindenféle férfi és női szövetrohákknak mosását, vasalását és tisztítását, kérem, hogy b. pártfogókkal kitüntetni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

KISS MARISKA.

Az Ipartestület házában

egy üzlethelyiség

azonnal haszonbérbe kiadó és január 1-én elfoglalható.

Egy jókarban levő cséplőgép eladó

Venni szándékozók forduljanak Gyalay Simon kőművesmesterhez.

Jó családból való fiu

tanoncnak

felvétetik SCHIFFER JAKAB FIAI rőfös és rövidáru-üzletébe.

Borokat

minden mennyiségben a legmagasabb áron vásárol

Kómár István

Szelevény (Halesz-szőlő.)

A már világhírű Kolozsvári (Heinrich)

Szent László fertőtlenítő

Pipere-szappan

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ragályos betegségtől és a mellett remek illatával kiváló bőrfinomító anyaga folytán elsőrangú kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. Ára 70 fillér.

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás és számarköhögés ellen a

KAISER-féle

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

6100 köszönő- és hálalevel magánosoktól és orvosoktól.

A legkülönlegesebb, legizletesebb bonbonok.

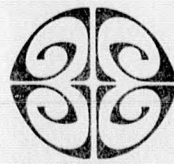
Csomagonként 20 és 40 fillér.

Dobozonként 60 fillérért kapható:

Lukács Andor

gyógyszertárában, p actér.

WOLF DEZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA KUNSZENTMÁRTON.

Mindennemü könyvnyomdai munkát modern kivitelben a legolcsóbban készít a legrövidebb idő alatt.